

Libri secundi de consolatione theologie

nollet. Quicquid ministratio nonne reponit in ordine causarum quas ab initio deus instituit. prius autem motus angelorum liber est in agendo. Prout sicut spiritualia potiora sunt temporalibus quam illorum finis. ita fit in temporalibus mutatio prout exigit gratum tunc regimen spiritualium presertim ad finem eterne beatitudinis consequendum. In hac autem regione vel ordine spiritualium reponuntur diuina carismata. precipue fides spes et caritas quibus motus inditus et quasi proprius est impetrare miracula dum expedit. ut quod in aquis validis terra appareat arida. in medio fornacis ardentis sit ventus rois. quod montes transferantur et quod longe maius optabiliusque est fit per istas virtutes et orationem eis subnixam ut expeditum sit et alacre liberum arbitrium voluntatis humane ad dirigendum pedes sue affectionis et intentionis in viam pacis et salutis. Ad conformandum preterea diuine voluntati suam eidemque prius inniti dicendo cum propheta. Ut iumentum factus sum apud te et ego super te. tenuisti manum dexteram meam. et in voluntate tua deduxisti me. In libet colloquutioni dei ei presentis terminum dare sub hoc metro

Quartum metrum et ultimum secundi

In quo docemur sub exemplo quadruplici quod insequi debemus dei voluntatem

Immis oribus subsidium sibi
Querit a vidente
Cui plerumque nititur ut magis audire
Imminens periculum
Matrem dum cecidit puer aspiciat
Ac ei manum dat
Scit quod non valet ex se surgere
Querit hinc inuamen
Vulnere fractus quod medicamina
Mouit hunc requirit
Potat amaris vitis et ignibus
Duic obedit ultro
Litibus implicitus sibi querere
Iure vult perire
Dicta quod nec refugit sua credere
Conscius suimet
Et igitur ceci pueri quod

Saucij quod valde
Iuris et ignari nos tradere
Non cito velimus
Chaste tibi quod rite per omnia
Sus opem referre
Quo sine nulla valent discrimina
Si vel arte pelli
Duc petimur quo vis mora nulla sit
Ibit alacris mens
Si caro tardat perque pericula
Auncta te sequet
Grata nec inualido cum murmure
Perget aut trahetur
Cur peccata sciens cumulet noua
Dum licet mereri

Explicit liber secundus

Incipit liber tertius Prosa prima

In qua per recapitulationem inchoat sermo de consolatione theologica per patientiam describendo quod sit zelus

Monachus

Nolum voluer desiderans
rursus ex te audire
verbum super consolatione
peregrini. sollicitas
ei super hec audientiam
ex perugili cordis mei
cura que te loco tempore quod preuenit
intelligis. Voluer spes ut dixi
monache solatur eum confugiens ad deum
tanquam ad thronum gratie. ad templum et aram
meam. ad arcam federis. ad liberam et asylum
ad firmam petram. et solidum litus. **A** natura
siquidem ita videmus institutum ut
debilius innitatur fortiori. sicut vitis vltimo.

Metrum primum et Prosa secunda

hede querui. naufrag' tabule puerul'
matri. **S**ola ipsum preterea scriptura
sacra reuelans decursus mundani regimi
nis a prima voluntate liberrima cui nra
conformis esse debz. Quoadmodum ho
p spez vis irascibilis. sic p hmoi confor
mitate ronalis ordiat et ex psequeti co
cupiscibilis du ita fuerit conformis r b
dita q ipsius et dei sit vnu velle et vna
nolle qd amicitie propu e. videns autē
q irascibilis per impatiētiā pturbatur.
r p ignozatiā seducit ronalis. Deiceps
igit complebit sermo sup impedimētis
hmoi tollendis primū p impatiētiā. al
teri p doctrinam vbi non nulla que in
priorib' dici potuerant inserent. **Do**
nachus Placet qd dicis qm r dictoz
recognitionē summariam et dicē dorum.
lucidum ordinem tradis. **Volucer**
Locutus' ergo de consolatione p patie
tiā recte videor id agere si de modēami
ne zeli inchoauro. hz itaqz zelus inter
passiones vehemētiā multam. **Audi** sa
pientem dura sicut ifern' emulatio. **Pre**
fert isup sibi speciē iusticie quo fit effi
caciō ad nocēdū dū deuiat. **Quid** ei effi
caciō ad nocēdū qz familiaris inimi
micus. et qz demoniū meridianū quod
in angeluz lucis se transfert. **Porro** ze
lus rli qnqz significat inuidiā. qnqz odi
um. aliquando imitationē. vtemur hic
zelo put e desiderii vehemēs q quis
icitatur ea tollere que rei sibi dilecte vi
dent' aduersa. **Sic** homo zelat pro vxo/
re ne mechus abutā ea r hinc zeloty/
pia. mater p filia ne violet. iustus pro
domo dei volens ab ea tollere qcqd vi
derit. scādaloz. **Un** illud e. zelus dom'
tue comedit me. **Cuius** recordati st di
scipuli christi dum eieceret vendentes r
ementes de templo seu domo dei. **Zelū**
hūc vltimū laudauit qui dixit nullū esse
deo acceptius sacrificium qz zelum ani
maz. vere quidē si comiteretur ipsum be
niuolentia discretio r constātia. que tria
si deserat aut cōtēnat zel'. recte pparue
rlipm gladio bicipiti i māu furiosi. igni
rursus r fulmini sine obice peruangati
Primum metrum tertij

In q docetur per similitudinē ignis et
fuliginis quantum periculosus e zel'
si non gubernet rōne

Agens flamma rapax libera si manet
Vox suprema domus puolitas vorat
Quo plus absqz mō torrida canduit
Estas fulguribus crebrius emicat
Elisusqz vapor dissipat infima
Est igni similis zelus et estuat
Intus cor stimulans q vehementior
Incumbit cohibe fac teneat modum
Kollidūt in eo se pariter duo
Affectus nimū singulus improbus
Hinc impellit amor hinc furit odium
Zelus nam q rem diligit et colit
Redi non patitur protinus incitus
Ira corripit recta nec inspiciat
Ddit persequitur nec requiem capit
Fingit iusticiam tendit in ardua
Supra posse feror frangit et ruit
Secuz multa trahens q pereunt simul

Prosa secunda tertij

In qua deducitur hoc idem p affectus
humanos dando causam cur zelus tur
bat iudicium velut in somnijs. **Qualis**
preterea zelus esse debeat tam in haben
tibus autoritatē regitiam qz in caren
tibus ea. **Deniqz** notant' piures eē tur
batue zeli in rectorib'

Monachus

Nonne zel' excusatur o volucer
propter intētionē boni finis eti
amsi leserit vt dū vult tollē scā
dala a domo dei satagens ab hoibus vel
hereses corrigi. vel symoniaz abijci. vel
tyrannidē compesci. nonne suffragatur
sibi verbum christi. **Si** oculus tuus qui
e intentio fuerit simplex totum corpus
tuū lucidū erit. **Volucer** **Audisti**
christū alibi dicentē. **Ecce** venit hora r
nunc e vt omnis qui interficit vos ar
bitret se obsequium prestare deo. quis
tū dixerit q hec intētio reddiderit occi
sores martyriū absqz nota. **Quid** queso
iudeos magl. qz zelus legis atique quā
putabāt chr'z sbuertē velle. **De** qb' apl's
testimoniū phibeo eis q zelū hnt hz nō
fm sciam. **Proinde** multos inuenimus

B v

Libri tertij de cōsolatiōe theologie

ex hereticis etiā hac tēpestate quos se-
fellit talis zelus tollendi scandala a do-
mo dei p hanc aut illā predicationis vi-
am. **D**unc hereses contra pumatū ro-
mane eccie q sine ea stat salus. cōtra do-
tationes vniuersalis eccie q sunt vt ve-
nenū effusus sup eaz. omnisq symonie
officina. contra prelatoꝝ statū splēdidū
et amplam familiam q a secularibꝝ eripi
possunt eis omnia. **C**ontra religiosoz
obseruatiā q aduersantē libertati legis
chusti et estimant questum pietatē. **C**on-
tra omnem generaliter presidētiā q nul-
lus prescius. nullꝝ exūs i peccato mor-
tali iuste dominatur neqꝝ prelatus ē neqꝝ
q sacerdos qm in charitatis radice sū-
datur vt dicunt titulus presidētie ⁊ ita
de plurimis. **D**ñi enī displicuerūt mores
suborti sunt errores. damnatus ē prete-
rea status qñ displicens in eo cernebat
abusus. exemplo medici stulti destruen-
tis subiectuz dñi conat expellere morbū
Ceterū reminiscaris velim eoz q dies
hesterna disseruit sup turbatiōe iudicij
rōnis. **A**ddit aduena noster exemplū ali-
ud et id plane crebro. **E**xperimur ait se-
pius non nullos q vigilantes/ loquun-
similia somniantibꝝ nihil pene dicētes
quod sibi cohereat. hanc passionem fre-
nesim medici. vulgꝝ phantasiā vel reue-
riā gallice resuerie denominat. **C**uiꝝ cau-
sa ē q phantasmatis rerū incus oc-
cursantibus vtuntꝝ p veris rebus ad eē
positis quemadmoduz somniantes. pre-
sertim illi quos exercere opavigilantiū
compertū ē. q cū expergefacti fuerit in-
ueniūt se deceptos i aliquo suo iudicio
quantuncuzqꝝ visi fuerint in somnijs
velut in vigilia se gessisse. **P**rofecto nō
dissimiliter euenit aliquibꝝ vehementer
affectis et passionatis q in vigilia sen-
sibus apertis patiunt aliquid simile dor-
mientibus. **S**ūt ei consopiti et soporati
vel debriati passionū radicatay fumo-
sitate q hꝝ eo tē sibi videant sapiētes ⁊
virtuosi vt vel liberales vel magnani-
mi vel humiles vel valde zelantes rem-
publicā. verūtū cessantibus hmoi passi-
onibꝝ intuent in vigilia virtutis et vēi-
tatis se quasi somniasse ⁊ i aliquo semet

ipso notabiliter sefellisse. **N**empe qbus
erat ex aliqua pte sopitum rōnis iudici-
um adeo q nullis clamoribus ex aduer-
so mouētibꝝ possent aut vellēt exper-
gisci nec suadentibus obedire. **C**ur ita
nisi q simulacra virtutū intus fabricata
p veris virtutibus āplexant in sōmo
vanitatis? vbi mētitur iniquitas sibi de-
cens zelum esse qui furor est. iusticiam
que crudelitas ē. correptionē: que diffam-
matio est. prudētiā: que calliditas ē. et
ita de ceteris. **S**ic ira. sic inuidia. sic odi-
um. sic amor in excellentia iudicium ra-
tionis offuscant. cōsopunt et excecant
q diu durauerint. **D**urant hō qñqꝝ plꝝ
qñqꝝ minus pro varijs hominū moribꝝ
pro consuetudine. p cōplexione: p oc-
casionibus datis aut acceptis. **O**diuntꝝ
refugiūt qui hac spūali frenesi laborāt
rephēdi sicut lethargicus expgisci. sper-
nunt alioꝝ consilia. nempe qui plꝝ alijs
sapere saltem in hac sua re acutius q
circūspicere diffinitum apud se retinet.
Eos preterea qui se non sequuntur cul-
pant vel de negligenti torpore circa ea
q dei q reipublice sunt aut de dissimu-
latione vel inordinato timore criminā-
tur et rident. **C**urrūt tēqꝝ alinus indomi-
tus in oē precipitiū: relinquēte eos in
manū consilij sui deo irato q supbis re-
sistit. **D**onachꝝ. **N**oui tales aliqñ qles
erāt opinor simeon et leui qꝝ a pte ma-
ledictus furor q p̄tinax. et i dignatio q
dura. **S**ꝝ q pacto veri zeli pgnitio p̄sta-
bit audire desidero. **V**oluer. **C**lerū
zeli eleuate pp̄te q descripsit q dixit il-
lū. **C**omedit zelꝝ domꝝ dei q scādala q vt
det in eccia tollē vult si pōt. **S**i nō pōt
tolerat et gemit. vulgata hō regula hꝝ
Illō possumꝝ qd de iure possumꝝ. vbi
nouerimus plurimū infesse i eo q zelat
si fungit autoritate iudiciaria. aut sica
ret illa. vtrobizqꝝ tñ obseruanda lex illa.
Iuste qd iustū est exeqris. **D**onachꝝ.
Ellē separatꝝ sꝝ his fimo fiet. ⁊ pmo d
zelo sūgētū publica p̄tate. **V**oluer.
Fiat ita ⁊ q̄t insidijs expositꝝ ē iste zelꝝ
accipe. **I**nsidiatꝝ impotētia p̄pter quam
tubet sapiens. **N**oli velle fieri iudex ni-
si hꝝrute valeas erumpere iniqtates. **Ju**

Prosa tertia et metrum tertium

dex itaq; qd aliud agit proferens sniaz
 cuius executionis no hz facultatez nisi
 iusticia exponere vel contēptui vel dis/
 crimini? **I**nsidiat ignorātia eorū q̄ sta/
 tus requirit esse cognoscenda. hoc in p̄
 latis plurimis respectu legis euāgelice.
 hoc in seculi iudiciis quo ad ciuiles p̄
 stituciones inuenim⁹. quales eē dānabi
 les mechanici monstrāt inter quos nō
 recipitur nisi qui in arte sua peritus est.
Turbat etiam in aliquib⁹ litteratis hūc
 zelū defectus experientie q̄ circūspice/
 re facit oīa vt tandē eligat neduz id qd
 de se licet. sed qd expedit id est qd expe
 dite sit. attēta circūstātiarū q̄litate **Tur**/
bat alios inconstātia p̄secutiōis eorūz
 q̄ bñ p̄cōsiliata. cōclusa. incepta q̄ sunt
 quos vel ira suborians vel human⁹ ti/
 mor infortunij contra se vel affines de/
 iicit a cathedra iudicij. **Q**ue cōtra p̄tina
 cius obfirmant alij in male p̄cōsiliat.
 et ceptis fatuo quodam pudore vici ne
 vinci videant exemplo militum q̄s in/
 certam vltro mortē vitiosus fuge pu/
 dor impellit **Q**uid existimes preterea
 de consiliarijs mendacibus et corrupti.
 a quorum seductione vix aliquis in po
 tentatu cōstitutus securus est **Q**uid de
 notarijs et promotorib⁹ sed regerit cul
 pa in eos qui tales eligūt nec corrigūt.
 qui sola insup sibi placētia dici volunt
 qualis erat **A**chab. veruz est q̄ppe illud
 sapientis. **P**riniceps qui libenter audit
 verba mendacij oēs ministros hz impi
 os. **E**fficacissimū insup corruptiūz ze
 li boni et debiti notat scriptura cū expe
 rientia eē munerū receptionem a manu
 lingua vel obsequio. vnde sequitur ac/
 ceptio personarum/ simili p̄ reatu dam/
 nans vnum: absolvens alterum q̄ oīa p̄
 hibuisse legitur cognat⁹ moyli dū eidem
 optime. policie formaz describeret **S**ūt
 qui se sufficientē existimant rempublicā
 regere si constitutionum onera multi/
 plicauerint **S**i sniaz penales vt excom
 municaciones fulminauerint. maneat
 et ipi negligentes similes facti pedago/
 gis reprobis q̄ negligentia suam et igo
 nauiam purgare se putant si pueris su/
 is comminationes crebras indixerint si

verberibus eosdem affecerint **I**nuēies
 alios suis ita cōstitutionibus posituis
 inherētes vt nullā epikeie virtutez ad/
 mittere velit sciant aut possint apud q̄s
 summum ius sepe summa iniusticia fit.
Alij passim hac epikeie vel equitatis re
 gula sic abutunt q̄ nihil in legibus. ni/
 hil in constitutionib⁹ et regulis suis ma
 net stabile. cum tamen precipuz cuius/
 libet policie etiā in monasterijs regimē
 ex rationabili legum suarum stabilitate
 resultet **A**mplius quid de pueris scan/
 dalo sisq; moribus censendum est ex q̄/
 bus redditur contēptibilis tam vita q̄
 autoritas regitiua. vnde cōsequēter in/
 obedientia sbaitoz puenit. iuste prois⁹.
 vt in eo dñi puniant in q̄ delinquit **A**
 dam i exemplo ē cui in deū peccanti sa/
 cta sunt omnia p̄ sbaita rebellia. simul
 et aduersa. ita etiā vt caro p̄tina **Q**uid q̄
 aliqui peccata subditoz redundant in p̄
 sidentes? nec mirū dū p̄sortes sunt in ma
 licia committēdo vel omittēdo. sic **D**e/
 ly legum⁹ ad filios **I**llud hō magis stupē
 dum. exempli grā in Moysē qui rector
 stuosissimus extitit cuius hec verba sūt
Nec miranda ait indignatio i populuz
 cū mihi q̄s irat⁹ dñs p̄ te vos dixit **N**ec
 tu ingrediens illuc. nō dubitū i trā p̄mis
 siois **D**onach⁹ **D**urus ē hic sermo
 p̄ regentib⁹ o volucer. durus fateor: a/
 deo q̄ btōs predicare cōpello: illos qui
 solitudie cōtēti sūt quales papa **G**rego/
 ri⁹ suspirauit hñtes hāc a deo grāz q̄ ab
 soluti sunt a vinculis publici regiminis
Preconiū itaq; suū canam⁹ placet

Secūdum metrum tertū. dactylicū archilochij cum tetrametrum vt illud

Puro clarū lumie phebū
In q̄ laudat vita solitaria sibi vacans
Monacha claustrī vita recludens
Semet septis mortua mūdo
Cuius regimē ferre recusat
Pompas q̄ suas deserit omnes
Animum superans imperiosa
Regnat. celle condit antro
Regio fit ei mātio celi

Libri tertij de consolatione theologie

Nil sibi vane gloria laudis
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans lubrica nec spes
Coplacer horret ferre tumultus
Trepidusq; metus anxia vota
Qualia medijs viribus errant
Nanq; assiduis turbine vasto
Ceditur curis publica vita
Que presumit debilis in se
Voies proprio ponere dorso
Quorum nugas crimia fraudes
Lites rabidas vulnera mortes
Anxius portat calculus arta
Dandus supest cum rone
Quid tantis uiuat vltro periculis
Subdere vita mor peritura
Scrupulosq; pati iugiter acres
Intro vermem cor laceratez
Ludicra vana q; quanta recreseat
Quot crudelia turpia feda
Daurit sens? dyscholus extra
Unde cor vrit zelus amarus
Nel dolor asper dira vel ira
Sive libido sordibus oplens
Nonne fenestras claudere mortis
Prestat et vti sensibus imis
Lelica cernere mente pudica
Qua non turbat seua remordens
Extera populi cura recepta
Fera mors sibi fit ianua vita
Sua spes Iesus est: viuit in illo
De sanctor; q; coluisse
Neminit meritis et prece fidie

Prosa tertia tertij

In qua fit sermo de illoz zelo qui non hnt regimē aliqd publicu do cendo sb quibusdā regulis qualiter et vbi debeāt vti vel non vti zelo suo

Monachus

Ude volucer. ne dū claustralez vitā extollis sis iniuriosus rei publice q; p̄ret vtiq; sine rectorib? Sz neq; caret ista vita suis periculis. suisq; tērationib?: tāto maior: ib? qn̄to colluctatio crebrior aduersus principi pes tenebray mūdi huius habenda sibi ē r plus q; humana Deniq; scit dānati onē serui pigri q; talentū sibi creditū ab

scōdit in sudario. pōitq; lucernā sub mo dio. nā sapia abscondita et thesaur? inu sus q; vtilitas in vtriusq;. **D**andaunt qz de? vnicuiq; de proximo suo: quē peren tē q; nō saluat dū p̄/occidit **V**olucer **D**ic ē crede mihi laque? magnus q; so let zel? improb? seducē plurimos vt am bulēt in magnis r alienis a se. nō fz sci etiā. magna q̄ppe sibi videt ois p̄suptio **Q**ua super re multuz diuz n̄ aduena secū q̄sinit theologiā q; cōsultit **D**o nach? **I**deo audire cupio qualiter hec zeli deceptio cognoscenda declināda q; sit ab illis q; nō dū administratio publi ca ligatos detinuit. imo r q; hz religio: ne mūd? eos p̄ hāc seductioez resorbeat quales inuēti sunt aliq; eo dānabiliores q; p̄mā fidē irritā fecerunt **P**atiunt aliq; nō pauci noxias inq̄tūdies sūmurmurātes q; dona sua nequeūt in alios t̄ns/ fundē. docēdo. consulēdo. monēdo. diri gēdo iuxta datā sibi sciam. moleste ferē tes oia suū q; dicent. vt qd p̄ditio hec q; nō habent q; doceat eos iter rectū. q; p̄stituat me doctore sup eos vel ad eos?

Volucer **E**st vt dicit q; vti nā docerēt se p̄mit? ad sobrietatē sapē q; alioz fieri doctores tāta auditate desu derāt vt cognoscerent q; rōne zelus su? moderād? ē et quib? termis coerend?

Monach? **E**xpediit ne quasdā sup hac re dari regulas breues et solidas **V**olucer **E**xpediit accipe. r i p̄mis cer tū habeto q; p̄tātē regitiuā i ecclesiastica hierarchia si superior nō impōit r iuz eē/ nemo laudabiliter r tute suscipit vel exercet **T**al? nimirū se glificat r igerit n̄ vocat? a deo t̄q; aaron. primūq; locū ve niēs ad nuptias impudent? anticipat de scensur? cū rubore. auditur? eē q; te p̄sti tuit iudicē sup nos? **I**taq; sarcinā hāc si nemo imponit dicit **Augl.** vacādū est ocio p̄q̄rēde veritatē. adde uel studio p̄rie salutis **N**eq; enī de? indigz auxilio n̄ro p̄ salute alioz vt secū laborem? nō vocat? **Ampli?** p̄tātē regitiuā nō p̄seq̄t aliq; ex solo titulo scie vel eruditionis vel caritatē. imo nec ex p̄ceptiōe licētie m̄gral? i theologica facultate q; licētia n̄ obligat se suscipiētē. sz idoneitatē eius

Prosa tertia

monstrat Proinde patet hanc regimini
si superior legitimus sit deus. sit homo. ius
bet et imponit: oportet recipere quan/
do pro auditas recusationis casus ut in mo/
yse fuit et Hieremia superior est in snia
Refutatem enim quid excusaret ab in/
obedientia nisi pro forte iudicium quo
sibi videtur indigno tali missione. Sed superio/
ri subijcere conuenit nedum prope voluntas/
tis affectum sed etiam intellectus sui iudicium
Alioquin pusillanimitas ista specie humi/
litas se pallians arrogancia dicenda est
eo periculosior quam sibi videtur humilior et
quam sensum suum preferre non dubitat sen/
sui iudicio quam superiorum. Subinde prae/
tem regimini pro aliquo vel petere vel ap/
petere homo sibi bene conscius quod non pro/
esse sed prodesse vult. scit. et potest. tan/
tissimo caueat ne mentiat ut sepe sic/
iniquitas sibi Arbitror sed interdebat aplos
Qui epatum inquit desiderat: bonum opus de/
rat Sed ut iniquitatem abijceret: subiicit
Oportet autem episcopum esse sine crimine. etc.
Sic Isaias domino querenti quem mitteret
respondit Ecce ego mitto me. vix se iam
ardenti calculo purgatum cognouerat.
Poterat haec praesertim appeti quam pro/
ores ad martyrium qui praesidebant ipsi tra/
hebant. hodie vero suspecta nimis haec
appetitio ne gignat eam non zelus aiaz sed
vel presumptio vel ianis gloria. vel am/
bitio. vel inertia quarens in ocio laute vi/
uere. vel cupiditas ditare: quarens carnem
et sanguinem. aut demum in experientia
praesertim huius regimine dans audaciam de/
viribus propriis sibi quam blandiens quam effi/
caciis ceteris. euelleret. quam destrueret: pro/
deret et dissiparet et edificaret et plani/
raret Exptus non longe videbit aliter et
metuet. videbit quam peruersi difficile cor/
rigunt. et stultorum infinitus est numerus.
videbit opera dei quam nemo possit corrigere.
quem ille despexerit Videbit quam de pro/
ditatis secum et dictis tunc faciam hunc tunc faciam
illud. fiet quam postmodum. neque hoc neque il/
lud Videbit se longe fieri et confundi
ab expectatione sua et velut a torrente ra/
pido aliorum ac ratum erat trahi. Animad/
uertet denique aliquanto facilius esse spe/
culantem in cella vel studio describere sed

bi puterum boni regimini modum in
re publica quam exequendo practicae Do/
nachus Quid de hominibus censet nostre
etatis: querentibus expectationes ad be/
neficia quibus annexa est aliorum cura Pro/
quibus vel adipiscendis vel retinendis
se litibus inuolunt sumptibus quam sum/
munt Voluerit Viderint ipsi qualis
sua sit intentio et quem sibi finem prae/
cipaliter constituerint Potest itaque fieri ut idoneus
aliquis seruire deo in regimine publico
querat. illud intendens ex consequenti. et
etiam secundarie sustentationem vite. prope suf/
ficientem habere quatinus absque mendicitate vel
improportionato sibi latere seruiat in his
statu liberiori quiete deo Nec est leuiter his
imputandum symoniace prauitati. Sicut
nec dum frequentantur in ecclesijs hore car/
nonice ad recipiendum distributiones
quotidianas et solitas Aut dum vicarius
deseruit vni cure suscipiens in stipendi/
dium. Dignus est operarius mercedem et
cibo suo Dicam apostolus Sic profiteri aliis vi/
tam claustralem rationabiliter intendens il/
lic sufficienter sustentari. alioquin non in/
tratur. neque tamen symoniace est dum intentio
principalis est seruire deo et sustentatio
vite est ad illum finem et sub illo. vbi autem
vnum propter aliud. iam non duo sed vnum sunt

Donachus Appares loqui fauorabi/
liter in excusationem symonie quam tanta seue/
ritate decreta danant. quam ampliare ita/
nituntur aliqui quam pene nihil apud ecclesiasticos
inueniret si vix sentiret a symonia
non infectum Sed huius interitum omissum cum multi/
tis: que magis scholasticè tractanda sunt.
proferre quod cepisti de zeli moderatioe pro pa/
tentiā respectu fratris correctionis Voluerit
Correctio fratri cuius sit opus elemo/
sine spiritualis datum sed affirmatio procepto
Si peccauerit in te frater tuus. etc. Si qui/
dem obligat: sed non pro se pro mittenda quippe est
dum probabiliter apparet quam fieret vel frustra
vel in deteriorationem corrigendi Hoc autem
probabiliter estimat de peccatis ex malicia
et consuetudine pueris. non ex ignorantia Sel/
cus in correctione iudiciali vbi propterea
scandalum illi quam puniri debet. quam fit pro salute
nedum illi sed totius reipublice. et ut propter
sceleris: cedat alijs in exemplum. Potest

Libri tertij de theologie consolatione

insup hec omitti correctio dñi pbabilit
apparet q peccas alio modo per se vel
alteru corriget Sic enim famelicus no
e de necessitate pascendus a petro etia
diuite si verisimiliter immineat modus
q sustentatus p se vel aliu non peribit
Qua super re nemo dz sibi fabricare le/
uiter scrupulos tqz b necessitate pcepti
sicut nec i alijs plurimis que vel pcepti
gredi vel agi possunt infra terminos di
uine iussionis **Atteto** preterea q teme
rarium frequenter essz et vsurpatuz iu
diciu corrigere fratrem quasi crimina
liter operantez vbi potest occurrere mul
tipler excusationis locus. vel rone fra/
gilitatis propite. vt in pueris z puellis
et rusticianis. vel q doctrinis et virtutibus
aliunde pollent a quibus eos det
clinare nec se corrigere non e leuiter p/
sumenduz **Rursus** attendere dz ista cor
rectio ne pretergrediatur vllaten^o ordi
ne hierarchicu q inferiores reduci pnt
ad deū p superiores. etia vbi videt in su
periorib^o. vel inertia. vel lata culpa. no
inde publicā pteat vsurpet aliquis. neq
i pdicatione. neq in sacramētoz minu
stratione. neq in superiorū corā subdu
tis satyrica reprehensione q non edifica
tione morū sed indignationē causat et
cōceptū **Est** ac specialius aliquid obser
uādū circa eos quoz cōfessiones audi
unt vt extra neq publice neq puate
arguant inde. immo neq laudentur ne
aperiatur via suspecte reuelatiōis in vi
tuperato. vl fictiōis aut inanis gloria
tōis in laudato. vel diffamationis per
indirectum in confitentib^o non laudat.

Monachus Difficile certe iugū p
fidentibus in vtroqz foro q sic obligan
tur corrigere. sic se gerere quasi penit^o
i confessione nil audissent. **Sed** ad vlte
riora pergens dic quali moderatiōe sic
exercendis talis correctio **Voluer.**
Utiqz non cum imperio. non cum au
steritate. et minime cum contumelia vel
improperio **Vendat** ei in ore contume
liosā correctio. sit exemplo pauli cū omni
humilitate lachrymis z mansuetudine.
Necqz formidādū est hic ne nimia ser
uetur humilitas vbi nulla e que frangi

timeat regendi auctoritas **Quid** q i mē
tis dissimulanda sunt peccata vel iniu
rum ne perdant verecundiam vel sentio
rum ne pessimentur per impatientiam?
incredandi nō sūt presertim in publico.
sed nec eis delirātibz est plausibiliter
assentendum **Modestum** silentium cuz
facie subtristi satis erit pro sua correcti
one z nra ne peccem^o cautioe **Porro** si
pctā talia sint q doctrinā chriane religi
onis inficiāt publice cū scādalo pusillo
rū silentiū soluēdū e. z tota libertate p/
dicendū. aut pnt^o ad superiōz z inferiorū^o
Qz si pntū sit in superiorū^o z inferiorū^o
tantā succrenisse pnciem etia in his q
fidei sunt propter deprauatiōē intelle
ct^o ex inordinato timore cuiusqz potenti
oris errantis. aliosqz trahentis. hos vi
olentia istos fauorib^o adeo q nec piti sa
nū psiliū. nec iudices rectū iudiciū libē
dabunt. dissimulabūt pot^o aut in veru
tatis subuersionē impudenter ibūt. b
casu si defensio catholice veritat. expo
nēda sit i publico p psonas puatas vide
tur abiguū. qm vno loco iudiz dñs **Esto**
fidelis vsqz ad mortē. et laudat q p le
ge dei sui certauit vsqz ad mortē **Et** a
bis impioz nō timuit exēplo **Johis** ba
ptist. **Alio** loco vox chri e **Nolite** san
ctū dare canib^o. neq pnciatas margarū
tas añ porcos. **Cui^o** rō continuo subiū
cta e ne dans laceretur. et verbum dei
conculcet **Monach^o** **Diffi** vereor o
volucer ne tāgat hec consideratio pere
grinū nrm sua prosecutione in cā fidei.
nūc corā ordiario iudice. nunc in pntia
sacri cōcilij. nā qd inde puenit audis
qd dicat. qd agit **Voluer.** **Nolo** fiat
tibi mō responsio. latiore hac in re itez
pmonē habitur^o seorsuz **Etenī** qua frō
te de sacro cōcilio suspitionē de p
pioz moralū vēitate dubitationē de p
cessu iudiciario offensionē pcepissz **Sz**
accipito cōpendiosuz in pmissis docu
mētū absolutos a publicis respiciens

Tertium metrum tertij

In quo metro docemur qz quilibet sic
contētus vocatione sua z fm illā bene
agat et ita pderit oib^o nec se ledet

Beati

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est
Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est
Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est
Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Beati hinc vocat deus bone
A. coram aplice hinc
vbi no non est

Qua sorte vocat te deus hanc tu
Contentus agas. nec hianti
Zeles aio noua vota.

Que sunt aliena relinque.
Tractet quibus e data cura
Non te nociuis preme gratis
Sis sufficiens tibi queso
Nec te coquat alterius fors
In se retinet status omnis
Quicq; miseru: graue: duruz:
Quod scire stat? nequit alter
Experta feret lentiore

Nota q; magis ope filius
Febrem patiens modo dextruz
Dutat latus huc/ modo leuū
Nunc ventre cubat/ modo dorso
Dnc pace caret. quia secum
Fert intro malum. suus omnis
Idcirco locus grauis angit.
Se corrigat et parit intra
Pacem sibi det q; quietem
Qua non aliter potiet
Gratiū referas dño cor
Qui dona dedit sat abunde
Statis eis sine culpa
Sic proderis omnib? apte

Prosa quarta tertij

In qua declaratur quomō solitarius
pōt oibus proficē. Deū subiungit ser/
mo de paciā q; in ea psolatō theologica
reponatur

Monachus

Qua rōne fiet o volucer vt so/
litaris oibus pficiat? **Vo-**
lucer **N**imirū bñ viuēdo. **An**
ignoras q; oē pecz offendit nedum deū
sed oēm impio suo seditā creaturā? que
idcirco armat et pugnat cōtra insensat
tos. **N**ocet p̄terea nedū peccanti s; toti
hoīm communitati q; est velut vnū cor
pus t̄q; acies ordinata cuius non p̄t si
ne lesiua debilitatione quātulacūq; ps
vel mortificari. vel eripi qualiter fit ex
peccato cuiuscunq; **H**ic ppende virtus
tē vnū multo magis oib? pficē. vñ sum
psit ortū psalmiste verbum **P**articeps
ego sum oīm timentū tez custodientū

mandata tua. **V**is insup scire quantum
segregat? et orās sit vtilis. moysen orā
tē in mōte dū pugnaret israel inspicito
Deniq; q̄s nesciat vitia efficaci? orōne
q; poratiōe vinci? **S**olitari? x̄o liberi?
orat q; occupatus **T**olle orōnes timen
tium deum. qd pderit obsecro labor fa
tigantū se. vel predicādo vel monendo
vel corrigendo. qñ medicos etiam mo/
net sapiens orare vt opa dirigat sua de/
us? **P**ēset ergo solitari? quātū pōt cor
rigē delinquentes absens et tacens si bñ
vixerit et orauerit. taliter eī et nō aliter
sibi datū ē tollere scādala ab eccia si cre
bro ingemuerit iuxta visionē ezechielis
de habētib? signū thau in frontib? suis
Penset quantū difficultatis habeat ex
terior correctio quātū solicite turbatio/
nis. puto gaudebit eligē p̄tem marie se
dētis. non marthe ministrantis. deseret
q̄relā puerse ad marthā q; nō sollicitū.
nō turbatū erga plurima reliquerit euz
Jesus. **I**taq; si corp? p̄uūz vniciū vix
aliq; sufficit obediens reddē suo spūi q;
tidianis increpationibus continue mo
nens illud z castigās. quid censendū pu
tas de tot corpib? tot capitib? tot spiri
bus alienis nec coniunctis? **S**perat ali
q; se correcturū hos et illos x̄bo suo.
dicat sibi p̄mit? se q; corrigat si valz. z
dū n̄ poterit hūi? sapiat **N**ec si reco gi
tauerit acriter secuz solitari? grās agat
deo q; nō imposuit hoīes sup caput su
um. miserebit q; constitutis in publica
prāte. nō indignabit. nō emulabit **A**ttē
det qd dñs ad **J**ob dixerit. **S**i hēs bra
chiū sicut de? . tū voce sili sonas. dispge
supbos ī furore tuo. z respiciēs oēz ar
rogātē hūilia. vbi docz apte op? h soli?
dei eē **H**ic p̄ ps̄. iubz **N**eq; zelaueris fa
ciētes iniquitatē **Q**uia nec imitandi s; ta
les nec sp̄reto d̄niti? istituto ordie cor
ripiendi **Q**ueris exercē zelū p̄ peccōres
queris eos de terra perdere dabo tibi
antidotuz sine verborū strepitu. sine vir
ga. sine carcere. sine flagellis. aut vul
nere. sine tuo periculo. **B**ene viue tibi
et pro alijs orans. ipos tolera et geme.
nihil aliud tibi concessum est. **S**ed in

Libri tertij de theologie consolatione

de gaudeas. qm̄ alleviat^r graui fasce. cur aliene misceberis rixē. cur alienum iudicabis seruum. cur talento vis uti inō tibi concessos vsus quod palam ē aburri? Deminueris illius qui pecūias alijs partendas recipere noluit cauens sibi tam ab inanti gloria q̄ a periculo distributionis vt sit inique ab ingratitude et remurmuratione recipientium et nō recipientium ab sui oclij deniqz detrimēto **Monach^o**. Suades salubriter patientiam in zeli moderatione suscipiendaz vnde consurgit consolatoria. quies multa. presertim his quos susceptū nō ligat officiu^z **Ad**deres vellem aliqua super eadem patientie virtute. **Et** in primis cur dictum est. patientia op^o perfectum habet **Voluer** Scis perfectionem hominis in dei dilectione super omnia et propter se constitui **I**deo finis legis dilectio **P**orro quis nesciat veram dilectionem non in prosperis s; aduersis inspicere. **A**dversitas nempe sola probatrix ē si quis in prosperitate verus amator sit. **V**enit ad te deus cum auro et argento. cū sanitate. cum honore. cum quiete a tentationibus in tuis et ioris. recipis eum. laudas. gratias agis. dubium mihi est si munera dei nō deum diligis. **I**taqz qui deum vel amat vel in eo sperat pro commodo temporali. tolle commoduz desperabit et odert. venit de^o in comitatib^o his oibus. s; cū pauperie. egritudine. tribulatione. si p̄stas in amore. si in gratiarū actione. modo opus amicitie perfectum ostendis ad deum quando nec dolore nec inopia pressus discedis ab eius amore **N**eqz enim dolere vitium est sed propter dolorem nihil vitiosum committere laus ē egregia **S**unt apud philosophiam vere splendide qz suasiones ad patientiaz. hec vult animum reddere sui compotē liberumqz. vicia reprobare. laudat qz virtutes. ostendit omne peccatum facientī penam esse. omnis autez virtus magnū sui premium est. **A**ddit malos esse impotentes nec adipisci quod cupiunt **B**oni vero desiderioz suozū quibus appetūt

summuz bonum compotes sunt. **N**am participatione diuinitatis dii sunt **D**ocet rursus fortunam omnē bonaz esse. et q̄ sepe plus aduersa q̄ p̄spera p̄dest **D**e nique nulla pōt in inferiorib^o mutabilibus et caducis bonis atqz fortuitis inueniri vel hauriri felicitas: que sufficitiam: que potentiam: que reuerentiā: celeberrimā: leticiā: stabiliter veras donet **S**pectiosa quidez sunt ista ait **Boetius** ad philosophiam. cum tñ cū audiuntur oblectant. sed miseris maloz altior sensus est **O**uidenda fuit per theologiaz altior felicitas. quam petere. et infelicitas oīno pessima quaz refugere deberem^o. in cuius respectu p̄ntez mortē nō eē timendā astrueret. **N**olite timere ait eos qui corp^o occidunt. s; eum qui pōt animā et corpus mittere in gehennā ignis **C**ū enīz triplex sit maloz pena. quedā contracta. quedā inflicta. quedā p̄missa. **P**rimā plurimi nihil pendunt nec aduertunt. quā philosophia tñ recte p̄bat magnā eē. qz priuat aiām magno virtutis bono. tollens ab eo modum sp̄z et ordinem **I**nflicta pena qz sensum doloris infert plus extimescitur et fugitur. **T**ertiam vt prima non attendit peccatores dum in penam priorū p̄ccoz p̄mittunt iusto dei iudicio ad alia et alia crebro labi **T**heologia nō ch̄ianorum phie doctrinas si recte si vere sunt si salutare: approbat. vtens eis iure suo et catholicas reddēs. si tenebrosiores sūt illuminat **S**i noxijs erroribus mixte se separat preciosuz a vili. illud retinens aliud extirpans. qm̄ nihil inquinatum nihil sordiduz. nihil falsuz vel notum secum intrat. non sistit in p̄sideratiōe sola mutabilitatis infra labētū rez: inuariabilitate sortis hūane. in imp̄fectione fallaci eoz oīm q̄ mund^o inferior ostentat q̄ sunt ditie. opes. dignitates. regna. gloria. voluptates. que frequētius recidunt in contraria. **E**rigit se confestuz altius respiciens verā beatitudinis formā non simulacrū quoddam vel idoli beatitudinis quale stoici ponere visi sunt in honesto. qd̄ sui ipsius premium ē. p̄ cui^o

Prosa quartā

observatione mors voluntaria etiam p/ p/ria manu (sicut egit Cartho) fm eos q/ri pōt quā esse viā breuē et expeditā h/ mendaciter dixerūt ad libertatē. Sileo de porcinis voluptatibus epicuri. S/ neq/ primi boni sola contēplatio qualē locus est Aristl. dici pōt. sublimioz et eternā dat theologia. In cui' aspectu monstrat momentaneū et breue hoc tribulatiois/ supra modū immensū glē pōdus opari in nobis. contēplantibus nō ea que vident h/ q/ non vident. Ostēdit ex aduerso miserā inestimabilē sine caricurā qualem nullus philosophātium cōcepisse visus ē. Quid at grauitatis habere censebit pena temporalis quantalibet/ eterne vite et mortis collata. min' certe q/ ictus leuis virge ad suppliciu/ capitale vitādū et regnū cōsequēdum. Ecce pōdatur vtrunq/ puerulo. quera tur quid eligere duobus. mortē pati vel virgā. non dubiū quin virgā. Orabit etiam flens si negēt ei. timens et horrens. ppositum sibi ē diuerso vel suspendium vel incendium. Hinc pueros duz flagellant et clamant ridere solem' tenentes. puto illā sapientis suam. virga euz cedis et aīam eius ab inferno liberabis. Nos hō grandiusculi pueri gemim' ex/ candescim' murmuram' ad modicū dei flagellū. Illudq/ p impatiētā rumpim' vt possum'. q/ non ab inferno similiter liberare nos qrat pater noster de'. Tribularis quid putas tibi theologia sua/ sura sit. Serui deo. sanctos q/ suos et sāctas honora. prosperaberis in seculo delitjs diuitijs. pace gloria frueris ad votū. Sic videlz docebit sapiens. Fili accedens ad seruitutē dei. prepara aīam tuā ad tentationē. Sic apłs. Dēs qui piē volūt viuere in ch̄o persecutionē patientē. Sic christus dicens. In me pacem. i mūdo p̄surā habebitis. Sic sancti sancteq/ omnes exemplo monstrarūt. Expedandum ita ē. preparād' anim' ad tribulationē q/ nobis vtiq/ talis fiet qualis anim' erit vtētis. demerim' millehsies mortē et inferni mortē. eruet nos si volum' tribulatio. Si nolim' puniet nos bis i id ipm. Itaq/ omnino impossibile ē nō

flagellari. vel hic ad p̄niam. vel in futuro ad exterminationem. Respiciam' sp̄ ad dñm flagellantē. Ad p̄m miaz. cor rigentē. Si vere non vane. non simula torie non velut in somnio chustiani dicimur et sumus. Neq/ ei venire potest aliunde tribulatio. tenz quippe ligatum leonē infernalē ne furiat quātum vellz. non ille sed detinens euz rogand' ē. nō aduersarius quiuis alius. sit hō sit bestia. sit ignis. sit aqua. timend' est tumeatur moderans illa deus. Et hic oriet magna securitas. Nolo dicat hic aliq/ non tentabo dñm aduersus illa que natural fert actio. Liberrim' enim nature rector ē de' vtens illa. put libet ad salutē electoz ad commoditates se diligētū quales enumerate sunt a pphetis et sanctis diligenter. Erudit per flagella purgat et medet. doctrinas in scripturis multiplicat. qd prophete quod boeci' qd Cicero cū ceteris insinuant. Compellit itrare vocatos ad nuptias lacerans alteri' tunicam. illius crus frāgens. huic oculū eruēs. aliū mātū reddēs. septit vias malas spinis ne quis ambulet p eas i interitum. Tribularis. et tentaris. Ita communis est sors omnium viuētium. Hōmo quippe nascitur ad laborem. si demeruit te equo animo id ferre equum est si tibi bene conscius es. gaude. q/ maior te merces manz. Quid preterea q/ absq/ tentationib' nullo pacto. presens vita ducitur que milicia est. tolera quam habes q/ dum deerit certus esto. succedet altera tibi fortassis asperior. Crede non eiecit hominē de' ab orto voluptatis vt hic nouam constitueret h/ in labore viuere et erumna. Aufers ais mihi pacem. mihi gloriaz. mihi diuitias. mihi felicitatē/ nō aufero. sed inuito/ monstrās viāz. q/ p pressurā mūdi pax. p infamiā gloria et p inopiā diuitie. p luctuz et miseriam beatitudo (qd ē oē bonuz) comparantur. Ad extremuz pro presentī die et re quā agim'. Sol enim declinior silentiū suadet carmē accipe.

Retz quartū tertij

In q/ pōit vtilitas patiētie sb exemplo

Libri quarti de consolatione theologie

Job afflicti

Inter coeuos Job vir honestior
Multa resurgens prole beator
Simplex tremiscēs te de' optime
Rectus fidelis criminis inscius
Gentes coas exuperans nimis
Gazais et amplo velligero grege
Bobus camelis atq; laborib'
Aptis asellis plurima turbaq;
Scruiere debens magnifice fuit
Talem flagellis expetijt sathan
Tentare duris non aliter valet
Vlti malignis viribus vspsiam
Vt det supremus fas dñs sibi
Laxis habentis hinc furiosior
Tradit ruine prinus oia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres et sorores obruit hos dom'
Conuulsa venti turbie funditus
Job vero vna rupe manetior
Ferri recocti robore durior
Spes cuius alte fixa petre fuit
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dedisti vix pereant ait
Fiat voluntas iure de' tua
Vinc edocemur cuncta per aspera
Ad que misellos currere conuenit
Quis deprecand' nā de' vnic'
Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat pbat
Cuiusq; dicat mēs bene subdita
Que commodasti si repetis pater
Grat' libenter restituo: cape.
Vltis p latrones ense vel ignibus
Aufferre: lino. gratius accipis
Vt forte q; si pauperibus darem
Si te vocantē non satis audio
Compelle vestes dilacerās trahe
Demun: prout vis dum mō sim tutus
Explicit tertius

Incipit liber quartus Prosa prima

In qua loquit de trepidatione conscientie humane respectu iudiciorum dei. Et quod nihilominus labores assumendi sunt pro republica et adiutorio aliorum fundando se in doctrina sacra

Monachus

Deteritis diebus locutus es o volucer quemadmodum pegrin' nō suā in theologia qrit consolationē in oib' q circumstant eū tribulationib' nunc p tuā fidē edicito nūqd non penitet eū plurimorū q vel in francia vel in generali cōcilio gessisse meminit modo circa cessionē et eiectionē contēdētuz de papatu: scribēdo de ptate pccij. mō circa cās fidei eā pferim q detestat homicidia sine legitima autoritate ppetrata cū sequelis suis. Que cā totius pene turbationis inelytū frācie regnū discerpentis. vt aiunt seminarū fuit. q. uis aliam dent alij cupidinē effrenē dñandi vel vindictā expetēdi nūqd nō aliquibus saltē scrupulis sua pscia remordet.

Volucer Quis gloriabit o monache mūdū cor se habē. q. s. dixerit innocens et mund' sum. Quis nō pstitit? In iudicijs dei terribilis i pscij sup filios hominū nō trepidauerit? **H**ic afflicto Job Verebar oia opa mea ait deo sciens q nō pceres delinquētē. Et iterum. si voluerit mecū ptēdere nō potero respondē vnum p mille. Cui conformis ē orō pphetica. Non intres i iudiciū cuz seruo tuo dñe. q non iustificabit i pscatu tuo omis viuēs. Et rursus. Si iniquitates obseruaueris dñe. dñe q. s. sustinebit. Porro qd. **I**stas se eū ceteris iuolucis sibi q vilescens. hūili pscioe pterulerit legim'. omēs iusticie nre tē pān' menstruate. Quis igitur iusticias suas velut gloriabund' ostētauerit deo plus q; pannū cōfusiōis sue mulier viro. que deniq; nō exterruerit apostoli xbi dicētis. Nihil mihi conscius sum. q nō in b iustificatus sū. Causā reddidisse videtur sapiēs. **T**imide sunt inqt et incerte omnes puidētie nre. Et alibi. **P**raui cor hois et inscrutabile q. s. pgnoscerit illis.

Monach' Quid igit agit p serenatione conscie sue vt deo sit in pace loc' su'. ipseq; dormiat in id ipz. **V**olucer **D**octrinā cōsulit quā theologica tradit